

[Kristen Amby.]

men dernæst — og først og fremmest, kunde jeg ogsaa sige —, fordi det viser mig, og jeg tror Befolkningen, at skønt man nu i to Samlinger har haft udarbejdede Forslag, først fra den tidligere Undervisningsminister og i denne Samling fra den nuværende angaaende Skolereformer, saa er dette Problem alligevel saa lidt afklaret, at man har vægret sig ved at skride til endelig Afgørelse, til Betænkning og Afstemning i Tinget.

Det kan jeg egentlig godt forstaa, for jo mere man fordyber sig i det Problem, jo vanskeligere synes det at være at løse det paa den Linie, som man har angivet, særlig som den blev angivet af den tidligere Undervisningsminister, i hvis Betragtninger det fundamentale var: Danmark, der i sin Tid med Hensyn til Folkeskoleundervisningen var et Foregangsland, staar nu i Fare for at sejles helt agter ud og blive et af de Lande i Europa, der staar daarligst, og det har været anført, at han har sagt, at særlig med Hensyn til den undervisningspligtige Alder stod Danmark slet. I England, hvor man kom med sent med Hensyn til den almindelige Folkeskole, har man 15 Aar som Grænse for den skolepligtige Alder, og det var et fundamentalt Punkt i Lovforslaget til at begynde med, at man skulde have den skolepligtige Alder sat op med et Aar.

Nu mener jeg at have forstaaet den nuværende Undervisningsminister derhen, at dette ikke er Kardinalpunktet for ham i hans Bestræbelser. Jeg mener ogsaa at have hørt ham sige, at vigtigere end dette at faa et ekstra Skoleaar var det, at Folkeskolen, særlig Landsbyskolen, udnyttede Rammene, man har, noget bedre og derunder — det er jeg enig med ham i — opnaaede en Reform, hvorved de smaa Børn kunde gaa et mindre Antal Timer og de større Børn et større Antal Timer. I Stedet for, som det nu mange Steder er Tilfældet, at smaa 6 Aars Børn maa gaa 6 Timer — i Vintertiden bliver det jo en reel Skoletid paa 8 Timer med Vejen til og fra Skolen — hver anden Dag og de store Børn det samme, kunde man ordne det paa den Maade, at der blev et mindre Antal Timer for de smaa Børn og et større Antal for de store Børn.

Men Kravet er jo ikke frafaldet. Min Erfaring — og den strækker sig dog til en halv Snes Aars Virksomhed som Skolekommissionsformand i en Landsbyskole, hvor vi har forskellige Typer, baade en 4-Klasses Skole med to Lærere og en 4-Klasses Skole med en Forskolelærerinde og en Lærer og en 2-Klasses Forskole — siger mig, at det

egentlig i højere Grad er den enkelte Lærers Dygtighed, det kommer an paa, end Rammene. Jeg har set det Særsyn at saa at sige alle Elever i den toklassede Skole, der er gaaet ud i 14 Aars Alderen, Piger og Drengene, har kunnet skrive et fejlfrit Dansk i en Fristil og regne forholdsvis svære Opgaver. Ved den nu afsluttede Eksamen havde Læreren paa egen Haand stillet 17 Opslagsopgaver, man skulde slaa op i Vejviser, Telefonbøger o. s. v. Det var rent praktiske Opgaver, og det var en dygtig Lærer, og de blev løst udmærket tilfredsstillende.

Men jeg erkender, at Landsbyungdommen i de Aar, der kommer efter den skolepligtige Alder, staar meget slet i Forhold til Ungdommen i Byerne. Der er ikke den Lejlighed til ekstra Undervisning i Aftenskoler og tekniske Skoler i samme Grad som i Byerne. Naturligvis er der Aftenskolerne, men Undervisningen der er i hvert Fald ikke pligtmæssig, saaledes som den er for alle de unge i Byerne, der søger Haandværker- og anden Uddannelse. Det er min Erfaring, at Landbyskolens Børn, naar de gaar ud af Skolen, staar fuldt paa Højde, selv naar man ser hen til de Skolereformer, som er forholdsvis primitive, med Byskolens dagunderviste Børn, men samtidig er det min Erfaring, at naar de rykker en 4—5 Aar længere frem, da staar de langt tilbage gennemsnitlig. Man har jo ogsaa Undersøgelser afholdt med Soldater, hvorefter det stort set maa siges, at det er en Kendsgerning, at Landsbyskolens unge staar tilbage for unge, der kommer fra Byerne. Det hænger ikke sammen med, at de undervises daarligt i Børneskolen, men det hænger sammen med, at de har haft mindre Lejlighed i deres Ungdomsaaar til at supplere deres Undervisning.

Hvis man vil fastholde, at Samfundet skal give sin opvoksende Slægt et ekstra Undervisningsaar ud over de 7 Aar, man nu har — den økonomiske Rækkevidde af dette kan jeg ikke bedømme, men jeg skulde i hvert Fald mene, at det maatte være et Maal i sig selv, at man gav sin Ungdom de bedst mulige Kaar, og har man Midlerne, vil jeg ogsaa mene, det var et rigtigt Maal —, saa skulde man i Stedet for at udvide Undervisningspligten til det 15de Aar, langt hellere give de unge Lejlighed paa et senere Tidspunkt, skal vi sige fra 17 eller 18 Aars Alderen til nogle og Tyverne, til et Aars ekstra Undervisning. Jeg vilde ogsaa mene, det var praktisk her i Landet at gøre det saaledes, at man gav to Vinterhalvaars Undervisning i Stedet for et samlet Aars Undervisning, ogsaa af Hensyn til, at Ar-